

Evropská
komise

Soubor nástrojů Financování transformace

Projekty financování uhelných
regionů procházejících transformací

PODPŮRNÉ MATERIÁLY

Poskytnutí podpůrných materiálů uhelným regionům procházejících transformací

Iniciativa pro uhelné regiony procházející transformací vytvořila následující podpůrné materiály pro podporu realizačních subjektů v uhelných regionech (včetně regionů, na kterých se nacházejí rašeliniště a ropné břidlice) po celé Evropě. Soubor nástrojů si můžete stáhnout kliknutím níže.

- ➔ **Strategie transformace**
- ➔ **Řízení transformace**
- ➔ **Udržitelná zaměstnanost a podpora sociálního systému**
- ➔ **Regenerace životního prostředí a změna účelu využití**
- ➔ **Technologické možnosti**

OBSAH

Cíle a rozsah	4
Pro koho je tento soubor nástrojů určen?	4
Proč potřebujeme tyto pokyny?	4
Hlavní poselství	5
Přístup	6
Mobilizace financování EU	7
Struktura financování v EU	15
Dodatečné poznámky	17
Další zdroje	37
Seznam literatury	39

Jak používat tento soubor nástrojů

Snímky / Strana 5–16

Tento oddíl obsahuje hlavní náměty a koncepce financování transformace uhelných regionů EU.

Lze ho použít také jako samostatnou prezentaci. Podrobné informace pro každý snímek jsou uvedeny v doprovodných poznámkách.

Doprovodné poznámky / Strana 17–37

Doprovodné poznámky mají stejnou strukturu jako snímky a obsahují podrobnější pohled do každého oddílu, včetně dalších zdrojů, odkazů, příkladů a případových studií.

CÍLE A ROZSAH

Tento soubor nástrojů poskytuje pokyny pro efektivní mobilizaci různých zdrojů financování projektů transformace uhelných regionů. Je speciálně zaměřen na mobilizaci fondů EU, ale zohledňuje také další relevantní zdroje financování.

PRO KOHO JE TENTO SOUBOR NÁSTROJŮ URČEN?

- regionální a místní úřady,
- malé a středně velké podniky a asociace podniků,
- organizace občanské společnosti,
- subjekty zainteresované do mobilizace financování projektů na místní a regionální úrovni.

PROČ POTŘEBUJEME TYTO POKYNY?

Přeměna strategií transformace a plánů na projekty a mobilizace zdrojů pro podporu projektů může představovat pro uhelné regiony procházející transformací velkou výzvu, zejména pro organizace působící na místní úrovni. Komplexní plánování, koordinace využití finančních prostředků a vytváření kapacit na regionální i místní úrovni urychlí transformaci a snahy o zmírnění následků zmíněné transformace. Kromě toho může strategie regionálního financování odstranit nerovnováhu tím, že bude více podporovat jednotlivé subjekty, která mají omezené možnosti využívání finančních zdrojů.

Zatímco financování projektů transformace bude ve velké míře záviset na velikosti projektu, regulatorním rámci a konkrétním národním kontextu, tento soubor nástrojů obsahuje některé zásady řízení a inspirativní příklady, které mohou pomoci realizačním subjektům při vytváření svých strategií financování.

HLAVNÍ POSELSTVÍ

- vytvoření **efektivní strategie financování** – jako součásti obecné strategie transformace – představuje klíčový prvek procesu transformace jednotlivých regionů;
- v uhelných regionech musejí být vytvořeny **institucionální kapacity a odborné know-how** pro mobilizaci financování, přičemž za tímto účelem by měly být využity podpůrné programy EU a národní podpůrné programy zajišťující technickou podporu;
- strategická **kombinace financování z EU, národních a soukromých finančních prostředků** maximalizuje mobilizaci finančních zdrojů;
- v rámci současného několikaletého finančního rámce nabízí EU široké portfolio nových **programů financování a finančních nástrojů pro uhelné regiony procházející transformací**.

SOUVISLOST MEZI STRATEGIÍ FINANCOVÁNÍ A STRATEGIÍ TRANSFORMACE

Finanční aspekty a celkový rozvoj a implementace transformace mají mnoho styčných bodů. Pokyny pro rozvoj a implementaci strategií transformace jsou uvedeny v souboru nástrojů pro strategie transformace.

🔗 Další informace

PŘÍSTUP

Projekty financování uhelných regionů procházejících transformací

Tento soubor nástrojů pokrývá dvě hlavní témata

MOBILIZACE FINANCOVÁNÍ EU

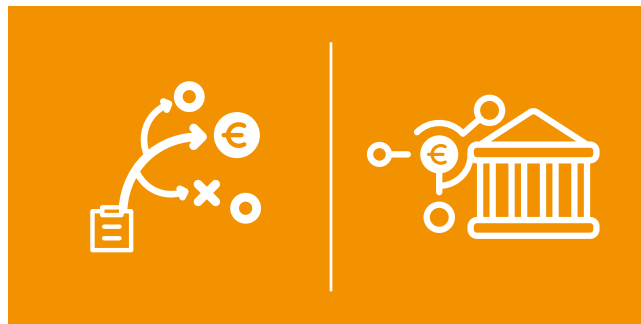
Identifikace projektu a jeho příprava

Strategie financování

Vytvoření kapacity pro mobilizaci financování

Kombinace financování

Inovativní financování

STRUKTURA FINANCOVÁNÍ V EU

Jak funguje financování v EU

Programy financování

Další mechanismy financování EU

Mobilizace financování EU

Obecné překážky mobilizace financování

Problém

Omezené možnosti přeměny strategií transformace regionů na návrhy projektů

Nedostatek zdrojů pro přístup k odborným znalostem (finančním a právním)

Obtíže při sdružování menších projektů do větších projektových celků

Přístup

Zapojení místních veřejných, soukromých a občanských subjektů do identifikace projektu a jeho přípravy

(viz příklad regionu Midlands, Irsko)

Využití technické podpory a dalších podpůrných programů

(viz snímek 8)

Usnadnění spolupráce mezi jednotlivými subjekty s podobnými projektovými záměry namísto jejich vzájemné konkurence

Prvním krokem k mobilizaci financování je zajištění dostatečného počtu vysoce kvalitních projektů určených k financování.

PŘÍKLAD: PODPORA PRO IRSKÝ REGION MIDLANDS Z PROGRAMU START

Irský region Midlands získal podporu z programu START v rámci iniciativy EU zaměřené na uhelné regiony procházející transformací za účelem komplexní identifikace příslušných projektů transformace, což zahrnovalo vytvoření povědomí o celkovém procesu, získání informací o příkladech takových projektů z jiných regionů a stanovení hodnotících kritérií.

🔗 Další informace

Mobilizace financování EU

Příprava projektů určených k financování

Jakmile dojde k identifikaci a stanovení priority projektu, musí být provedena **příprava nejrůznější dokumentace**, jako například:

- studie technické proveditelnosti;
- posouzení rizik;
- plán financování;
- žádosti o poskytnutí grantů.

Čím je příprava projektu kvalitnější, tím rostou šance na schválení financování, a to zejména pokud jde o finanční nástroje EU.

Podporu pro přípravu projektů nabízejí nejrůznější iniciativy jako [JASPERS](#), [ELENA](#), [URBIS](#), [TARGET](#), [Evropské centrum pro investiční poradenství](#) nebo [nástroj technické pomoci z fondu EEEF](#).

PŘÍKLAD: PODPORA OD JASPERS NA PROJEKT DÁLKOVÉHO VYTÁPĚNÍ V HORNÍ NITŘE, SLOVENSKO

Energeticky úsporné budovy a udržitelný systém dálkového vytápění jsou hlavními prioritami v mnoha uhelných regionech EU procházející transformací. Slovenská vláda získala podporu z iniciativy JASPERS za účelem posouzení projektu zaměřeného na lepší izolaci sítě dálkového vytápění v Horní Nitře.

➔ [Další informace](#)

Mobilizace financování EU

Vytvoření strategie financování transformace

Mobilizace financování EU

Vytvoření kapacity pro úspěšnou mobilizaci financování

Vytvoření kapacity pro mobilizaci financování zajistí **mobilizaci většího množství fondů**, ale také **zlepší přístup pro subjekty**, které by se do programů financování jinak nemohly zapojit.

Několik systémů EU je zaměřeno na posílení administrativní kapacity národních a regionálních správních úřadů zajišťujících financování z fondů politiky soudržnosti EU:

- **Program LIFE** nabízí školení pro vytvoření „Integrovaných programů“;
- **Program Horizont Evropa** poskytuje pokyny a školení prostřednictvím sítě národních kontaktních center.

➔ **Další informace**

PŘÍKLAD: PROJEKT LIFE-IP NORTH-HU-TRANS (MAĎARSKO)

Cílem projektu LIFE-IP NORTH-HU-Trans je podpora transformace severního Maďarska a oblasti obklopující hnědouhelnou elektrárnu Matra (MPP). Za tímto účelem projekt alokuje zdroje pro vytvoření kapacity pro regionální a místní správu.

➔ **Další informace**

Mobilizace financování EU

Koordinace na národní úrovni

Většina příslušných fondů EU je využívána členskými státy EU prostřednictvím národních programů. Z tohoto důvodu ustanovily některé země EU koordinační správní orgány pro podporu opatření rozvoje takových projektů.

Podpora místních hráčů

Podpora malých místních podniků vedených organizacemi občanské společnosti, sociálními podniky nebo start-upy umožňuje inovaci, ke které by nemohlo dojít na základě investic do infrastruktury, výzkumu, nebo samotného rozvoje podnikání.

PŘÍKLAD: KOORDINACE FINANCOVÁNÍ PROSTŘEDNICTVÍM PROGRAMU RE:START

Program RE:START vyčlenil specializované finanční prostředky na podporu vysokých škol v českých regionech postižených strukturálními změnami (Ústí nad Labem, Karlovy Vary a moravskoslezský region).

[↻ Další informace](#)

PŘÍKLAD: FOND PRO PROJEKTY OBČANSKÉ SPOLEČNOSTI V REGIONU LUŽICE, NĚMECKO

V regionu Lužice přerozdělily vlády spolkových zemí Sasko a Braniborsko část finančních prostředků z národních strukturálních fondů pro změnu, aby podpořily iniciativy občanské společnosti na základě navrhovaného „Lužického strukturálního fondu pro změnu“ na projekty občanské společnosti.

[↻ Další informace](#)

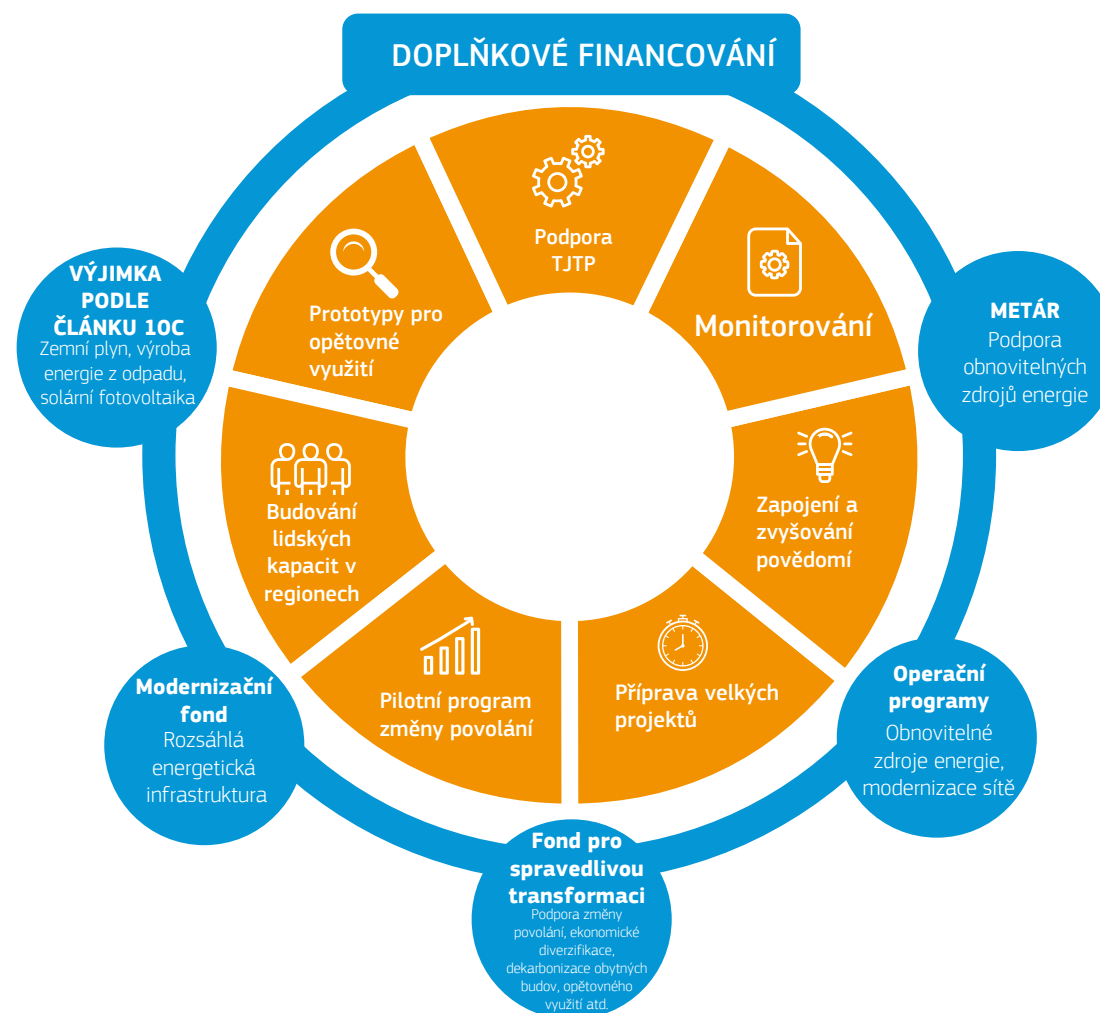
Mobilizace financování EU

Kombinace financování

Synergie mezi fondy EU: kombinace různých fondů vyžaduje od správních úřadů, aby přizpůsobily projekty příslušným prioritám a načasováním různých programů.

Kombinování fondů EU, národních a obecních fondů tak, jak to bylo provedeno v rámci programu URBACT v Lodži v Polsku, transformace v Genku v Belgii nebo v projektu LIFE -IP NORTH-HU-TRANS v Maďarsku (viz schéma na pravé straně snímku).

Mobilizace soukromého financování: zásadním faktorem pro projekty transformace je využití soukromých investic a jejich upřednostnění při využití Fondu soudržnosti EU a dalších fondů.

Mobilizace financování EU

Inovativní metody financování

Mezi metody financování vhodné pro místní subjekty v uhelných regionech patří:

- strategické nákupy;
- komunitní vlastnictví energetiky;
- energetické služby se zaručeným výsledkem (EPC);
- skupinové financování;
- obecní zelené dluhopisy;
- revolvingové fondy.

➔ **Další informace**

PŘÍKLAD: FINANCOVÁNÍ SOLÁRNÍCH PROJEKTŮ PROSTŘEDNICTVÍM PARTNERSTVÍ MEZI SOUKROMÝMI A VEŘEJNÝMI SUBJEKTY V LOOS-EN-GOHELLE, FRANCIE

Dřívější hornické město Loos-en-Gohelle ve Francii vytvořilo PPP (partnerství mezi soukromými a veřejnými subjekty) pro financování svých solárních projektů. Další finanční prostředky byly poskytnuty z fondu národní podpory pro projekty instalace solárních zařízení a grantů z Evropského fondu pro regionální rozvoj.

➔ **Další informace**

Mobilizace financování EU

KONKRÉTNÍ TECHNICKÁ PODPORA PRO UHELNÉ REGIONY

Technická pomoc pro regiony procházející transformací na zelenou energii (TARGET)

O projektu: Nový technický podpůrný program vyvinutý ES a EIB pro uhelné regiony, regiony s rašeliništi a ropnými břidlicemi na území EU za účelem podpory rozvoje portfolia projektů a realizace projektů.

Oblasti zaměření: Čistá energie a energetická účinnost, zejména čisté vytápění a rekonstrukce budov se zaměřením na energetickou účinnost.

Kdo může podat žádost: Jednotlivé orgány státní správy, které vytvářejí místní plány a portfolia projektů; konkrétní propagátoři projektů (veřejní nebo soukromí).

[↪ Další informace](#)

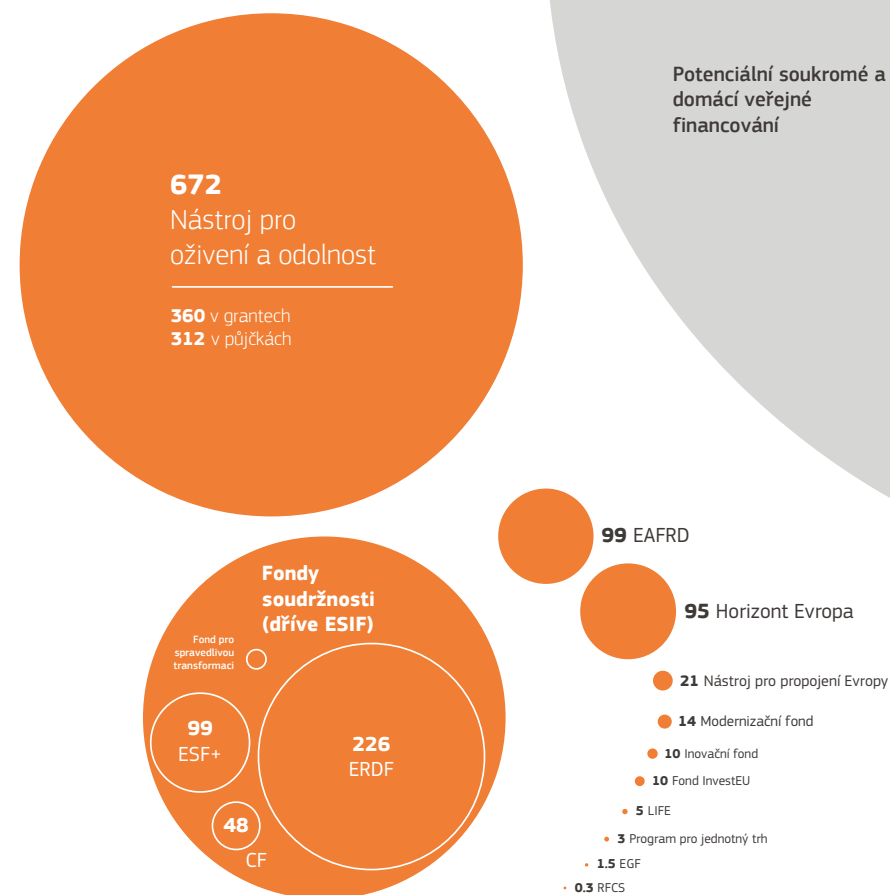

Struktura financování v EU

Jak funguje financování v EU

V rámci EU existuje velké množství různých možností financování. Obecně vzato se rozlišuje mezi třemi typy finančních nástrojů:

- **granty**: nevratné finanční prostředky na podporu projektů a stimulování specifického rozvoje;
- **půjčky**: půjčování finančních prostředků za výhodnějších podmínek;
- **záruky**: na základě záruk přebírají financující strany (část) závazku pro případ, že by dluh nemohl být splacen.

PROGRAMY FINANCOVÁNÍ EU 2021–2027

Veškeré údaje jsou uvedeny v miliardách eur (ceny platné v roce 2018). Vlastní schéma je založeno na kombinovaných údajích z dlouhodobého rozpočtu EU na roky 2021–2027 a plán na podporu oživení Evropy NextGenerationEU. Důležitá poznámka: velikost fondů nijak nenaznačuje jejich relevantnost pro uhelné regiony.

Struktura financování v EU

Programy financování

EVROPSKÝ FOND PRO
REGIONÁLNÍ ROZVOJ (ERDF)

EVROPSKÝ SOCIÁLNÍ
FOND PLUS (ESF+)

FOND SOUDRŽNOSTI

EVROPSKÝ ZEMĚDĚLSKÝ FOND
PRO ROZVOJ VENKOVA (EAFRD)

PROGRAM PRO JEDNOTNÝ TRH

HORIZONT EVROPA

FOND PRO SPRÁVEDLIVOU
TRANSFORMACI

PROGRAM LIFE

NÁSTROJ PRO PROPOJENÍ EVROPY

VÝZKUMNÝ FOND PRO UHLÍ A OCEL

MODERNIZAČNÍ FOND

NÁSTROJ PRO OŽIVENÍ A ODOLNOST

INOVAČNÍ FOND

EVROPSKÝ FOND PRO PŘIZPŮSOBENÍ
SE GLOBALIZACÍ (EGF) NA POMOC
PROPŮŠTĚNÝM PRACOVNÍKŮM

MECHANISMUS PRO SPRÁVEDLIVOU
TRANSFORMACI: ÚVĚROVÝ
NÁSTROJ PRO VEŘEJNÝ SEKTOR

INVESTIČNÍ PROGRAM EU

Další finanční nástroje EU

Dodatečné poznámky

Obsah

Úvod STRANA 18

Cíle a rozsah / Proč potřebujeme tyto pokyny?

Mobilizace financování EU STRANA 18

Identifikace projektů / Příprava projektů určených k financování / Vytváření strategií financování / Vytvoření kapacity pro úspěšnou mobilizaci / Podpora místních a regionálních subjektů / Kombinace financování / Inovativní financování

Struktura financování v EU STRANA 25

Jak funguje financování v EU / Programy financování / Další finanční nástroje EU

Další zdroje STRANA 38

Úvod

Cíle a rozsah

Účelem tohoto souboru nástrojů je poskytnout pokyny pro efektivní mobilizaci různých zdrojů financování projektů transformace v uhelných regionech (včetně regionů s rašeliništi a ropnými břidlicemi). Tento soubor nástrojů je zaměřen konkrétně na mobilizaci fondů EU, ale zaměřuje se v relevantních případech také na další zdroje financování. Tento soubor nástrojů je rozdělen do dvou oddílů:

1. pokyny a praktické příklady mobilizace fondů EU a dalších fondů v uhelných regionech procházejících transformací, včetně rozvoje portfolia projektů, role financování ve strategiích transformace regionů, vytváření kapacity pro mobilizaci financování, a vyhledávání spolufinancování;
2. orientace napříč různými zdroji financování EU relevantními pro uhelné regiony procházející transformací, s příklady toho, jak jsou tyto zdroje využívány.

Tento soubor nástrojů je určen pro regionální a místní úřady, malé a středně velké podniky a organizace občanské společnosti zapojené do mobilizace financování na místní a regionální úrovni.

Proč potřebujeme tyto pokyny?

Přeměna strategií transformace a plánů na projekty, a mobilizace zdrojů pro podporu projektů může představovat pro uhelné regiony procházející transformací velkou výzvu, zejména pro organizace působící na místní úrovni. Plánování dopředu, koordinace využívání finančních prostředků a vytváření kapacit na

regionální a místní úrovni může v konečném důsledku zrychlit transformaci a umožnit výrazné zmírnění jednotlivých dopadů. Kromě toho může strategie regionálního financování odstranit nerovnováhu tím, že bude více podporovat jednotlivé subjekty, které mají omezené možnosti k využívání finančních zdrojů, což může přispět ke spravedlivému rozdělení dostupných zdrojů.

V rámci EU existuje velké množství fondů a finančních nástrojů, které mají za cíl podporovat uhelné regiony procházející transformací, a velké množství iniciativ, které mají za cíl zjednodušit přístup k těmto zdrojům. Místní subjekty mohou využívat technické podpory při přípravě a strukturování portfolií projektů, vytváření kapacity na místní úrovni, a využívání dalších veřejných a soukromých finančních zdrojů. Dále je zde k dispozici možnost využívat místní finanční zdroje a také inovativní metody financování.

Zatímco financování projektů transformace ve velké míře závisí na velikosti projektu a regulatorním rámci, tento soubor nástrojů obsahuje některé z hlavních zásad a inspirativní příklady, které mohou pomoci realizačním subjektům při vytváření svých strategií financování.

Navíc je nutno podotknout, že tento soubor nástrojů je zaměřen na financování EU a financování konkrétních projektů, a nepokrývá přímo jiné příslušné zdroje veřejného financování dostupné na národní a regionální úrovni. Tento soubor nástrojů ani neposkytuje podrobné pokyny na využívání prostředků soukromého financování ani obchodního financování, i když se těchto témat v relevantních případech dotýká.

Mobilizace financování EU

Projekty transformace v uhelných regionech se mohou vztahovat na mnoho oblastí, od rozvoje schopností po digitalizaci, dálkové vytápění, obnovitelné zdroje energie nebo turistiku. EU poskytuje granty, půjčky a záruky pro široké spektrum projektů relevantních pro uhelné regiony procházející transformací. Z fondů EU může být financována sice jen určitá část projektu, ale tyto finanční prostředky mohou vytvářet důležitý pákový efekt pro to, aby se připojili další partneři a byly získány další finanční prostředky. Tento oddíl obsahuje některé hlavní zásady a příklady toho, jak mohou získat lepší přístup k fondům EU regionální a místní aktéři v uhelných regionech procházejících transformací.

Identifikace projektů

Jedním z prvních kroků strategie financování, ihned po vytvoření regionálních strategií a dohod o řízení, je zajištění dostatečně vysokého počtu kvalitních projektů určených k financování. Tento krok také pomáhá upřednostnit ty projekty, které se již nacházejí v pokročilém stadiu rozpracování a mají potenciál mít velký dopad na danou oblast, a proto by takové projekty měly být pro získání financování upřednostněny nejvíce. Na identifikaci projektů by se měly podílet různé subjekty, jako například veřejné či soukromé subjekty nebo subjekty z řad občanské společnosti v uhelných regionech procházejících transformací, které poskytnou svůj pohled na to, jaké priority jsou pro daný region důležité.

Příklad

[Irský region Midlands](#) získal podporu z programu [START](#) v rámci iniciativy EU zaměřené na transformaci uhelných regionů za účelem komplexní identifikace příslušných projektů transformace, což zahrnovalo vytvoření

PROCES IDENTIFIKACE PROJEKTU OD ZAČÁTKU PROBĚHL V IRSKÉM REGIONU MIDLANDS JAKO SOUČÁST PROGRAMU START

povědomí o celkovém procesu, získání informací o příkladech takových projektů z jiných regionů, a stanovení hodnotících kritérií.

Subjekty z řad občanské společnosti, veřejného nebo soukromého sektoru byly požádány, aby předložily své projektové záměry s využitím standardizované šablony podpořené souvisejícími podrobnými pokyny, které měly zachycovat charakteristické údaje o koncepci každého projektu. Vytvořením základních podkladů, které byly veřejně dostupné na webu, byl proces identifikace projektů inkluzivní a transparentní. Tento proces s konkrétním časovým rámcem umožnil zaslat za dobu čtyř týdnů velké množství projektových koncepcí, a nakonec vedl k vytvoření projektové databáze. Na základě shromažďování informací ve strukturované a standardizované podobě bylo provedeno vzájemné srovnání jednotlivých projektů a identifikace potenciálních skupin projektů a potenciálních nedostatků v projektovém portfoliu. A kromě toho bylo díky vytvoření projektové databáze možné zhodnotit u jednotlivých partnerů, jaké finanční nástroje (EU, národní, regionální/místní) nebo kombinace finančních nástrojů by byly nejvhodnější pro zaslání projekty a potenciální fáze financování a jejich realizaci.

Přečtěte si více o tvorbě projektového portfolia: soubor nástrojů [LEADER „Realizace strategie: Jak definovat kritéria výběru projektů“](#).

Příprava projektů určených k financování

Jakmile dojde k identifikaci a stanovení priority projektu, musí být provedena příprava nejružnější dokumentace, jako například studií technické proveditelnosti, posouzení rizik, plánů financování, žádostí o poskytnutí grantu atd. Charakter a úroveň požadovaných podrobností se navzájem liší a bude pravděpodobně úměrná

rozsahu a složitosti každého z projektů. Čím je příprava projektu kvalitnější, tím rostou šance na získání podpory z fondů EU.

Při přípravě projektu lze využít podpory. Například iniciativa [JASPERS](#) (Společná pomoc při podpoře projektů v evropských regionech) Evropské investiční banky poskytuje podporu regionálním úřadům při přípravě projektů v oblastech, které mohou čerpat finanční prostředky z fondů EU, aby splňovaly všechny potřebné normy. Iniciativa JASPERS je zaměřena na zlepšení schopnosti regionů využívat dostupné finanční prostředky z Fondu soudržnosti EU (viz oddíl „Struktura financování v EU“), a také od komerčních institucí.

Pro iniciativu pomoci uheľným regionům procházejícím transformací vyvinula iniciativa JASPERS zacílenou [standardní metodologii](#) sledování projektů, která navrhuje kritéria týkající se obecné způsobilosti projektů a hodnocení kvality. Ve víceletém rámci financování pro roky 2021–2027 bude iniciativa JASPERS začleněna do [poradenského centra InvestEU](#).

Příklad

Vzhledem k tomu, že přibližně 36 % emisí CO₂ v EU souvisí s budovami, jsou hlavními prioritami v mnoha uheľných regionech EU procházejících transformací energetická účinnost a udržitelné dálkové vytápění. Slovenská vláda získala od iniciativy JASPERS podporu při upuštění od využívání uhlí v systému dálkového vytápění ve městě Nováky do roku 2023/24. Tento region musel dodržet velmi náročný harmonogram a vypořádat se s nutností zajistit pro region nepřetržitou dodávku tepla v průběhu celého procesu transformace. Za tímto účelem byly vytvořeny „urychlené“ návrhy dvou investičních projektů pro udržitelný systém dálkového vytápění, ve kterém iniciativa JASPERS sehrála podpůrnou roli a poskytla odborné know-how. Součástí procesu rozhodování byla analýza

několika kritérií, která měla odhalit výhody i rizika obou možností, a komplexní souhrnné hodnocení, které umožnilo srovnání.

Několik subjektů v rámci prostoru rozvoje evropských metropolí zajišťuje podporu při přípravě projektů a mobilizaci financování, která je relevantní pro úřady místní samosprávy v uheľných regionech procházejících transformací:

- projekt European City Facility poskytuje [granty místním úřadům](#) pro vytváření investičních návrhů (viz obrázek 1), a také technickou podporu a příležitosti pro vytváření kapacity. Investiční návrhy převádějí náměty na projekty do finančního jazyka za účelem mobilizace financování pro realizaci projektu. EUFC poskytuje taktéž [šablony pro investiční návrhy](#) v různých jazycích.

Investiční návrh

- ✓ Seznam konceptů projektů
- ✓ Analýza trhu/překážek
- ✓ Analýza místních subjektů
- ✓ Právní analýza
- ✓ Předběžná analýza finanční proveditelnosti
- ✓ Investiční postup

OBRAZEK 1: KROKY K VYTVOŘENÍ INVESTIČNÍHO NÁVRHU PRO MÍSTNÍ ÚŘADY

Zdroj: [EUFC](#)

- Pakt starostů a primátorů má [interaktivního průvodce financováním](#), který shromažďuje zdroje financování EU a národní zdroje, a také informace o službách podpory a plánech inovativního financování;
- [ELENA](#) a [URBIS](#) jsou specializované poradenské platformy zaměřené na aktivaci investic pro projekty transformace měst a obcí v rámci [Evropského centra pro investiční poradenství](#) (EIAH);
- nástroj technické podpory Evropského fondu pro energetickou účinnost (EENF) poskytuje pomoc při provádění studií technické proveditelnosti, energetických auditů, vyhodnocování ekonomické výhodnosti investic, právní podpory a plnění požadavků úřadů místních samospráv, které zkoumají investice do projektů energetické účinnosti.

ELEKTRÁRNA NOVÁKY NA SLOVENSKU, JÍŽ PROVOZ BUDE ZASTAVEN V ROCE 2024

Autor fotografie Szeder László

PŘÍPADOVÁ STUDIE – „FONDY PRO MOBILIZACI FONDŮ“ VE VÝCHODOEVROPSKÝCH HNĚDOUHELNÝCH REGIONECH

PŘÍPAD PROJEKTU LIFE-IP NORTH-HU-TRANS V MAĎARSKU

Cílem projektu LIFE-IP North-HU-Trans je urychlit úplnou realizaci národního energetického a klimatického plánu Maďarska (NECP). Projekt má zejména za cíl podpořit spravedlivou transformaci severního Maďarska, ve kterém se nachází hnědouhelná elektrárna Matra (MPP) a otevřené hnědouhelné doly. V souladu s přístupem programu LIFE je tento projekt zaměřen na mobilizaci dodatečných finančních prostředků pro transformaci a výměnu výrobních jednotek MPP za nízkouhlíkové technologie, a koordinované využití dalších zdrojů financování z fondů politiky soudržnosti, Nástroje pro propojení Evropy, Modernizačního fondu, Fondu spravedlivé transformace a dalších národních a soukromých finančních prostředků.

Za tímto účelem projekt alokuje zdroje pro:

- vytvoření kapacity pro regionální a místní správu;
- definici projektu a přípravu, v souladu se strategií transformace;
- mapování finančních zdrojů;
- mobilizaci spolufinancování;
- vytvoření kapacity pro regionální a místní správu v oblasti mobilizace financování a zvýšení povědomí o alternativních zdrojích financování.

I když byl tento projekt spuštěn teprve nedávno, jsou již k dispozici některé poznatky:

- je zásadně nutné (být schopen) identifikovat a zkombinovat dostupné finanční zdroje, což vyžaduje koordinaci na různých úrovních;
- plány transformace na regionální a místní úrovni nemají integrované strategie financování;
- obtíž představuje zapojení místních subjektů při vytváření projektů, které mají dlouhodobé dopady a ve spolupráci s ostatními přitahují větší financování;
- jedním z problémů při vytváření projektů zelené ekonomiky, spravedlivé transformace a ekonomické diverzifikace je složitost měření dopadů a nedostatek zkušeností s používáním klíčových ukazatelů výkonnosti (KPI) v kontextu regionálních transformací.

HLAVNÍ ÚDAJE

Datum zahájení

1. září 2020

Datum ukončení

31. října 2029

Celkový rozpočet

14 milionů eur

Příspěvek EU

8,9 milionů eur

Očekávané výsledky

Postupné vyřazení celkového výkonu 884 MW hnědouhelné energetiky a uzavření dvou stávajících otevřených hnědouhelných dolů v Maďarsku do roku 2030

Eliminace 6,5 milionu tun emisí CO₂ ročně (téměř 14 % celkového objemu emisí CO₂ v Maďarsku)

Nastartování výroby energie z obnovitelných zdrojů, a to včetně technologií pro ukládání energie

Diverzifikace regionální ekonomické struktury

Rekvalifikace 500 pracovníků a horníků

Vytváření strategie financování transformace

Podobně jako celková [strategie](#) regionu funguje také strategie financování jako cyklus (obrázek 2). Přístup regionu k mobilizaci fondů EU by měl být součástí širší strategie financování transformace. Vytváření integrované strategie financování transformace zahrnuje:

- upřednostnění sektorů s největšími nedostatky ve financování a/nebo největším možným dopadem;
- přizpůsobení širším investičním, fiskálním a finančním strategiím regionu, včetně investic do infrastruktury;
- identifikace kapacity pro mobilizaci financování;
- vytvoření flexibilní vize vývoje kombinace financování v regionu. (Kombinace financování se změní s pokrokem v provádění transformace. Nižší rizikovost investic může vést k nižšímu podílu veřejných finančních prostředků vyžadovaných pro využití soukromých investic, přičemž šance na mobilizaci místních zdrojů – a to včetně místních daňových příjmů – se může postupem času zvyšovat);
- monitorování výkonnosti regionu při získávání různých zdrojů financování a dosahování cílů strategie financování.

Strategie financování regionu lze přizpůsobit také podle strategie jiných regionů. Uhelné regiony EU mohou získat často přístup k fondům EU ve spolupráci s jinými regiony v příslušné zemi. Jedná se o případ Polska a České republiky, které mají mechanismy pro koordinaci přidělování finančních prostředků z Fondu soudržnosti příslušné země jednotlivým uhelným regionům. Například program RE:START vyčlenil

specializované finanční prostředky na podporu vysokých škol v příslušných regionech, na které má dopad strukturální transformace v českých regionech.

Analýza různých dostupných možností financování pomůže vytvořit silnou strategii financování. Program [URBACT](#) nabízí nástroje určené pro městské úřady, jako například Tabulky hodnocení pro výběr financování a alternativního financování, nebo Matici financování pro vytvoření stabilních a soudržných strategií financování.

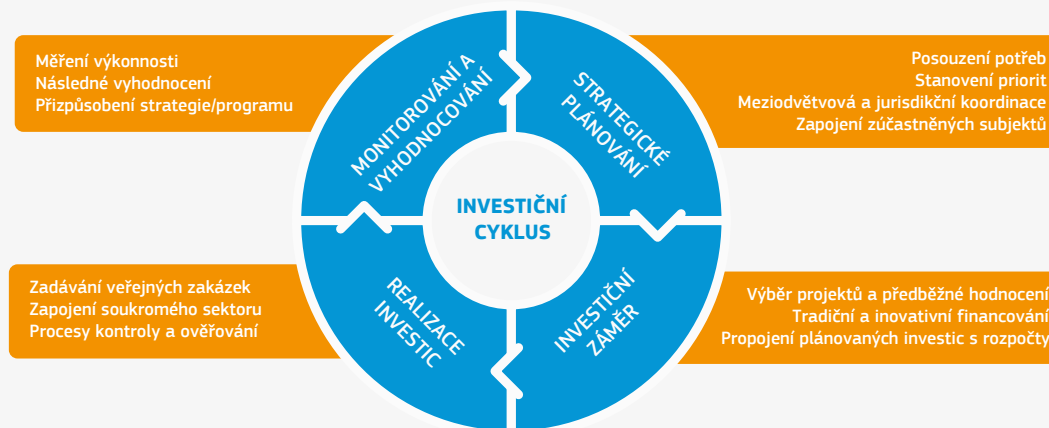
Příklad

Program START poskytl technickou podporu pro identifikaci finančních zdrojů pro region Asturské knížectví ve Španělsku. Během tohoto procesu byly prověřeny zdroje financování EU s ohledem na potenciál vhodný pro případné projekty v určitém regionu, následně seskupeny souhrnně do databáze a prodiskutovány s národními a regionálními institucemi, které rozhodují o schválení. Tento proces byl dále podpořen zapojením veřejných a soukromých projektových developerů.

ASTURSKÉ KNÍŽECTVÍ VYUŽILO ZDROJE FINANCOVÁNÍ EU PRO POTENCIÁLNÍ PROJEKTY TRANSFORMACE V REGIONU

Autor fotografie Yandrak

OBRÁZEK 2: INVESTIČNÍ CYKLUS

Zdroj: převzato z [OECD 2020](#)

Vytvoření kapacity pro úspěšnou mobilizaci financování

Vytvořením kapacit pro mobilizaci financování lze mobilizovat větší množství finančních prostředků, a také zlepšit přístup pro subjekty, které se běžně do programů financování nemohou zapojit. Například projekt LIFE-IP North-HU-Trans (představený v případové studii na straně 20 klade speciální důraz na vytvoření takové kapacity.

Vytvoření kapacity pro získání finančních prostředků z Fondu soudržnosti (dříve ESIF) zajišťují státní a vnitrostátní úřady podle operačních programů v příslušné zemi. To zahrnuje plány zaměřené na posílení administrativní kapacity pro využití nedávno představených finančních nástrojů (ESPN, 2020).

[Program LIFE](#) nabízí školení pro vytvoření takzvaných „Integrovaných programů“ prostřednictvím vlastní specializované technické podpory (prostřednictvím platformy pro financování a výběrová řízení).

U programu Horizont Evropa představuje síť národních kontaktních center ([portál NCP](#)) hlavní strukturu pro zajišťování vedení a školení o všech aspektech účasti v programu Horizont Evropa.

Příklad

Svaz měst a obcí střední podoblasti Slezského vojvodství poskytuje školení místním úřadům. Školení je zaměřeno na přizpůsobení projektů finančním tokům podle priorit programů a metod financování EU pro vytváření návrhů žádostí o poskytnutí grantů a rozpočtů.

CO JE UDRŽITELNÉ FINANCOVÁNÍ?

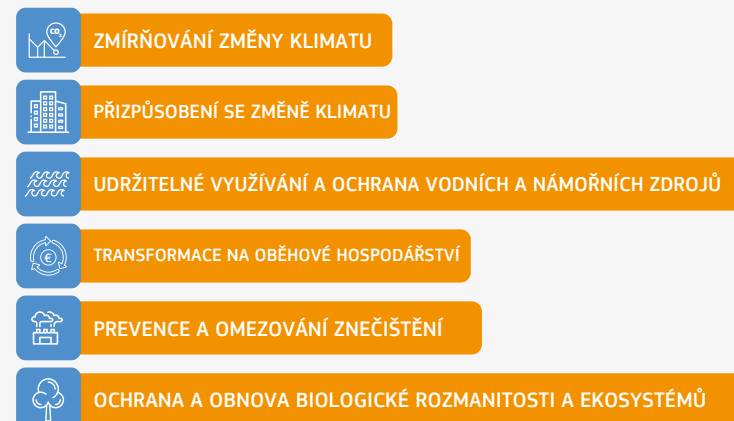
Pro splnění klimatických a energetických cílů EU pro rok 2030 a dosažení cílů „Zelené dohody pro Evropu“ ([Green Deal](#)) je zásadní směřovat investice do projektů a aktivit udržitelnosti. Nicméně vzhledem k tomu, že není vždy jasné, které investice lze označit za udržitelné, představila EU [taxonomii EU](#).

Taxonomie EU je systém klasifikace, který převádí cíle EU v oblasti klimatu a životního prostředí na kritéria pro realizaci investic. Za udržitelné se považují ty ekonomické aktivity, které výrazným způsobem přispívají k alespoň jednomu ze šesti cílů EU v oblasti klimatu a životního prostředí a zároveň nijak závažně negativně neovlivňují žádný z těchto cílů a splňují minimální sociální záruky. Taxonomie EU zahrnuje také sociální normy. To znamená, že dokonce i ekologické projekty mohou být označeny za „neudržitelné“, pokud nesplňují minimální sociální normy na základě zásad ochrany lidských práv OSN a OECD.

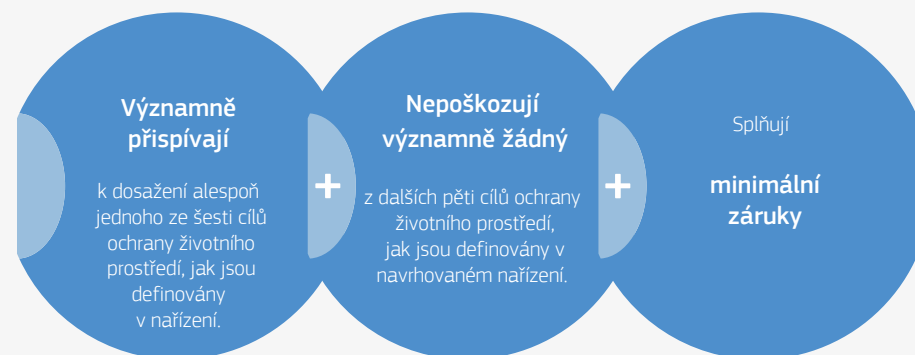
Tím, že byl vytvořen referenční rámec, podporuje taxonomie projektové developery, investory a odpovědné politické činitele v jejich snaze o plánování projektů transformace – a zároveň zabraňuje „greenwashingu“ (falešným nebo lživým ekologickými reklamními kampaním).

[Kompas taxonomie EU](#) poskytuje přehled obsahu taxonomie EU a je aktualizován s tím, jak nová legislativa ovlivňuje pravidla taxonomie EU.

Upozorňujeme, že první Akt v přenesené pravomoci o taxonomii EU pro oblast klimatu (EU Taxonomy Climate Delegated Act) je právě zkoumán Evropským parlamentem a Evropskou radou. Tento akt jako takový prozatím ještě nevstoupil v platnost a nebyl ještě uveřejněn v Úředním věstníku EU.

OBRÁZEK 3: ŠEST CÍLŮ UDRŽITELNOSTI TAXONOMIE EU

Podpora místních hráčů

Projekty transformace jsou velmi často iniciovány malými, místními podniky vedenými organizacemi občanské společnosti, sociálními podniky nebo start-upy. Zajištění stabilního mechanismu pro přístup k financování pro tyto subjekty představuje jeden krok od podpory místních inovací v uhlé regionech procházejících transformací, které nelze realizovat prostřednictvím investic do infrastruktury, výzkumu nebo rozvoje podnikání.

Příklad: v regionu Lužice nejsou vytvořeny v občanské společnosti silné struktury (jedná se o nejnižší počet neziskových sdružení na hlavu v Německu). Pro nápravu této situace přerozdělují spolkové země Braniborsko a Sasko některé z národních zdrojů financování uhlé regionů do projektů budování občanské společnosti. Toto přerozdělování bylo provedeno také jako reakce na navržený specializovaný „Lužický strukturální fond pro změnu“, který byl navržen organizací Agora Energiewende, ale nebyl vytvořen. Z tohoto navrženého fondu se mělo po dobu 15 let (2019–2034) rozdělovat 25 milionů eur ročně, aby skupiny občanské společnosti a další místní subjekty v regionu, od kterých se očekávalo, že budou podporovat malé a středně velké projekty a také poskytovat pomoc, získaly přístup k dalším finančním prostředkům EU a národním a regionálním finančním prostředkům.

Kombinace financování: seskupování, vytváření synergií, kombinování

Financování projektů transformace regionů vyžaduje strategické kombinování finančních prostředků EU a národních veřejných a soukromých finančních prostředků. Fondy EU určené pro uhlé regiony procházející transformací mají potenciál urychlit poskytování dalších finančních zdrojů. Národní nebo regionální „kombinace financování“ musí také v závislosti na splatnosti a rizikovitosti investice využívat různé typy finančních nástrojů (granty, půjčky, záruky).

- **Synergie mezi fondy EU:** kombinace různých fondů vyžaduje, aby správní úřady přizpůsobily projekty podle priorit a načasování různých programů. Nebo lze projekty zpracovávat v jednotlivých fázích, kdy určitý návrh projektu iniciovaný jedním fondem EU může být dále rozvíjen a později realizován jiným fondem EU. Existuje velké množství příkladů způsobu, jakým je v Evropě a v jejích jednotlivých regionech kombinováno využívání různých fondů EU (viz příklady [venkovských regionů](#) a další [příklady](#)).
- **Zapojení národních fondů je obvykle vyžadováno u projektů, které jsou financovány z fondů soudržnosti:** například program [URBACT](#) je financován převážně z fondů ERDF za dalšího příspěví národních a místních finančních prostředků. Polské město [Lodž](#) zkombinovalo program URBACT a své vlastní finanční prostředky pro revitalizaci historické čtvrti rekonstrukcí budov a vytvořením obchodního a kulturního prostoru.
- **Mobilizace soukromého financování:** i když mnoho uhlé regionů financuje své

SPECIFICKÁ PODPORA PRO UHELNÉ REGIONY: TECHNICKÁ PODPORA PRO REGIONY PROCHÁZEJÍCÍ TRANSFORMACÍ NA ZELENOU ENERGIÍ (TARGET)

TARGET je nový program technické podpory zaměřený na uhlé regiony, regiony s rašeliništi a ropnými břidlicemi, který má podporovat rozvoj portfolia projektů a specifických projektů čisté energie a energetické účinnosti. Hlavní cíle tohoto nástroje představují sektory jako čisté vytápění (včetně dálkového vytápění) a rekonstrukce domů na energeticky úsporné objekty.

Tento program je financován Evropskou komisí a realizován EIB, s počátečním rozpočtem 14 milionů eur. Veřejné úřady mohou požádat o pomoc při vytváření portfolia ziskových projektů a vytváření kapacit pro rozvoj svých vlastních projektů v budoucnosti. Propagátoři projektu jsou způsobilí pro získání podpory pro provedení studií o technologických možnostech v raném stadiu a pro podání žádosti o financování z veřejných nebo soukromých finančních prostředků nebo pro pokračování v práci na projektu.

➔ Další informace

INSTALACE SOLÁRNÍCH ZAŘÍZENÍ V DŘÍVĚJŠÍM HORNICKÉM MĚSTĚ LOOS-EN-GOHELLE
PROVEDENÁ PROSTŘEDNICTVÍM PARTNERSTVÍ MEZI VEŘEJNÝMI A SOUKROMÝMI SUBJEKTY (PPP)

Fotografie Mairie de Loos-en-Gohelle

transformační projekty zpočátku z veřejných fondů, je využití soukromých investic pro transformační projekty hlavní prioritou fondů soudržnosti EU a dalších fondů. Jeden z kroků při vytváření strategie financování zahrnuje identifikaci potenciálně ziskových projektů, které budou generovat příjem nebo růst hodnoty kapitálové investice, a to, jaký druh nástroje (grant, půjčky, záruky) je nejvhodnější pro získání takové soukromé investice.

- **Partnerství mezi veřejnými a soukromými subjekty představuje jeden přístup:** například bývalé hornické město [Loos-en-Gohelle](#) ve Francii vytvořilo PPP (partnerství mezi soukromými a veřejnými subjekty) pro financování svých solárních projektů.
- **Uspádnění přístupu místním malým a středně velkým podnikům k soukromému financování představuje rovněž jednu z komponent mnoha strategií městské transformace:** místní finanční instituce v jednotlivých zemích EU mají přístup k fondům EU pro poskytování půjček, mikrofinancování nebo kapitálových investic prostřednictvím fondů rizikového kapitálu, soukromých investorů nebo sociálních investorů. Další informace jsou uvedeny na webu [EIF](#).
- **Strategie, které jsou specificky zaměřeny na využívání soukromých investic v uhelných regionech procházejících transformací:** studie provedená skupinou „Investor Group on Climate change“ (Skupina investorů pro změnu klimatu) zkoumala podmínky využívání veřejného a soukromého financování v australských uhelných regionech – Latrobe Valley a Lake Macquarie. Na základě rámce pro zohledňování nových regionálních příležitostí tato studie identifikuje investice

do průmyslových odvětví s vysokým růstem, do obnovitelných zdrojů energie a regenerace jako nejvýznamnější příležitosti pro soukromé investice (IGCC, 2017; LSE and Harvard Kennedy School, 2018).

Objasnění definice udržitelných investic ze soukromého sektoru naleznete v rámečku „Co je udržitelné financování?“.

Inovativní metody financování

Existuje neustále větší množství poznatků o využívání inovativních metod financování na místní a regionální úrovni, zejména v oblasti městské transformace. Některé z těchto metod, které jsou relevantní pro místní subjekty v uhelných regionech procházejících transformací, zahrnují:

- **strategické nákupy:** rozhodnutí o nákupech orgány státní správy mají obrovský vliv na místní ekonomiku a její dodavatelský řetězec. Strategické nákupy využívají ekonomické síly veřejného sektoru pro urychlení inovací v soukromém sektoru. Iniciativa „[Making Spend Matter](#)“ ([Podpora nákupů](#)) přináší příklady toho, jak města napříč EU využívají nákupy ze strany veřejných institucí za účelem vytvoření ekonomických a společenských výhod pro místní ekonomiku;
- **komunitní vlastnictví energetiky:** příklad společného vlastnictví obnovitelných zdrojů energie nebo projektů energetické účinnosti občany a/nebo obecními samosprávami. V energetických komunitách jsou občané zapojeni jak do rozhodování, tak do financování. Iniciativy komunitní energetiky běžně vyžadují zdroje financování při zahájení tvorby projektů a pokrývání

finančních nákladů. Projekt PROSEU dokumentuje případy toho, jak se deset iniciativ komunitní energetiky vypořádalo s tímto počátečním nedostatkem finančních prostředků a zapojilo tento model do různých institucionálních kontextů ([PROSEU](#), 2020). Existuje velké množství poradenských materiálů pro místní evropské realizační subjekty v této oblasti, jako například [European Community Power Coalition](#) ([Evropská koalice komunitní energetiky](#)) a [Citizen Energy](#) ([Občanská energetika](#)). Evropská federace pro spolupráci v oblasti energetiky REScoop.eu také publikovala [finanční příručku](#) pro spolupráci v oblasti energetiky na místní úrovni. Příklad: vesnice Kněžice v České republice provozuje elektrárnu na biomasu, která vyrábí teplo a elektřinu a snižuje spotřebu uhlí. Tento projekt je v této zemi ojedinělý, a proto musel překonat některé místní překážky při schvalování, ale dnes tato elektrárna dodává teplo a elektřinu pro 90 % obyvatel této vesnice a chystají se plány na její rozšíření. ([FoE](#), 2020, strana 129);

- **energetické služby se zaručeným výsledkem:** metoda financování, která využívá úspor z nákladů ze snížené spotřeby energie na úhradu nákladů na instalaci opatření pro úsporu energie. Běžně ji nabízejí dodavatelé energetických služeb (ESCO). Příklad: Projekt [SUNSHINE](#) v Lotyšsku poskytl podporu pro rekonstrukci 15 bytových domů z éry Sovětského svazu za použití energetických služeb se zaručeným výsledkem pro financování v celkové výši 4 milionů eur;
- **skupinové financování:** případ, kdy jsou pro financování dané investice vybrány malé částky kapitálu od většího počtu jednotlivců. Využití skupinového financování je příležitostí pro rychlé shromáždění

finančních prostředků od spřízněných podporovatelů, kteří chtějí pomoci. Univerzita v Leedsu vytvořila [návod](#) pro místní úřady a definovala možnosti pro využití skupinového financování, které jsou vhodné pro shromažďování finančních prostředků ve veřejném sektoru, a to včetně donátorského skupinového financování, skupinového úvěrování a obecních dluhopisů;

- **Obecní zelené dluhopisy:** některé místní vlády mohou vydávat dluhopisy jako zdroj levného kapitálu pro financování nízkouhlíkových budov, projektů využití obnovitelných zdrojů energie, projektů výstavby metra a dalších ekologických projektů. Průvodce „[Jak vydávat zelené městské dluhopisy](#)“ představuje úvod do celého procesu a také příklady měst, které využívají této možnosti v Evropě a ve Spojených státech amerických;
- **revolvingové fondy,** kdy úspory na nákladech, kterých bylo dosaženo při realizaci projektů a které se vracejí přímo zpět do fondu, zajišťují udržitelné využití fondů a podporují další investice. Příklad: [Revolvingový fond pro energetickou účinnost a efektivní využití vodních zdrojů](#) ve městě Águeda ve Španělsku.

Z kontextu [ostrovů](#) lze navíc získat užitečné poznatky o alternativních modelech financování transformace.

Struktura financování v EU pro uhelné regiony procházející transformací

Tento oddíl obsahuje přehled programů financování EU, které se nejvíce týkají uhelných regionů procházejících transformací. Zde je stručné představení programů – developéři projektů by měli hlouběji prozkoumat další podrobnosti o možnostech tohoto financování a také dalších možnostech, které nejsou uvedeny v tomto souboru nástrojů.

Jak funguje financování v EU

V rámci EU existuje velké množství různých možností financování. Obecně vzato se rozlišuje mezi třemi typy finančních nástrojů:

- **granty:** nevratné financování pro podporu projektu a stimulování specifického rozvoje;
- **půjčky:** půjčování peněz za výhodných podmínek;
- **záruky:** případ, kdy financující partneri přebírají (část) závazku pro případ, že by dluh nemohl být splacen.

Granty, půjčky a záruky EU jsou k dispozici v různých podobách. Předpokladem je kombinace různých forem financování v rámci určitého programu nebo potřeba spolufinancování. Přístup k fondům EU je často spravován specializovaným národním úřadem: Na základě ustanovení o „sdílené správě“ plyne 80 % financování EU skrze programy spravované samotnými členskými

zeměmi EU. I když jsou převládajícím finančním nástrojem granty, hrají ve víceletém finančním rámci v závislosti na operačních programech jednotlivých členských zemí neustále větší roli půjčky a záruky.

Programy financování

EU stanovila maximální výši výdajů ve víceletém finančním rámci, dlouhodobém rozpočtu EU na dalších 7 let. Zatímco v minulosti byla většina rozpočtu EU směřována do zemědělských dotací a politiky soudržnosti, s novými ustanoveními na základě Lisabonské smlouvy se výdaje EU posunuly směrem k diverzifikovanějšímu portfoliu témat. Pod tlakem klimatické krize, nového hospodářského vývoje a globálních výzev čítá víceletý rozpočet na roky 2021–2027 1,2 bilionu eur, které jsou doplněny o 806 miliard prostřednictvím plán na podporu oživení Evropy NextGenerationEU, které doplňují rozpočet do některých již stávajících fondů. Tyto dodatečné finanční zdroje plánu na podporu oživení Evropy NextGenerationEU plynou do Nástroje pro oživení a odolnost (RRF), který má pomoci evropské ekonomice při oživení z hospodářských dopadů způsobených pandemií COVID-19.

Více než polovina financování EU plyne již tradičně přes pět fondů soudržnosti (dříve ESIF). Tyto fondy jsou spravovány úřady jednotlivých členských států EU a schvalovány Evropskou komisí.

Pro uhelné regiony procházející transformací mohou být potenciálními zdroji financování různých projektů všechny fondy soudržnosti s výjimkou evropského námořního a rybářského fondu. Jak ukazují údaje, převyšuje rozpočet fondů ESI stále veškeré další fondy (s výjimkou nového RRF), a proto by neměly být

podceňovány v ohledu na vhodnost pro využití pro projekty transformace.

To nicméně neznamená, že další fondy by rovněž neposkytovaly významné příležitosti pro financování projektů transformace. Jak ukazují příklady uvedené v prezentaci tohoto souboru nástrojů, může být skutečná velikost každého fondu první známkou priorit Evropské unie pro veřejné investice, nicméně i menší fondy mohou poskytovat významnou část financování projektů v uhelných regionech.

V následujícím oddílu je uveden přehled vhodných programů financování EU, ale jsou zde také vysvětleny další příležitosti financování ze strany veřejných bank, zejména Evropské investiční banky. Často je užitečné zkombinovat různé zdroje financování (např. transformace Genku) a nebrat v úvahu pouze státní granty (jak od EU, tak ze státní úrovně), ale také půjčky, záruky a další formy financování.

TRANSFORMACE GENKU

Genk se úspěšně přeorientoval z hornictví na výrobní a znalostní ekonomiku, a je spolu s okolním regionem příkladem změny průmyslové a hornické infrastruktury. Na transformaci dřívějších dolů v Genku byl využit grant ve výši 217 milionů eur, o který požádala vlámská vláda. Vlamská vláda také poskytla daňové výhody a dotace společně s akademickým institucím pro práci v regionu. Pro financování těchto dotací vytvořilo město Integrovaný územní nástroj (ITI), který umožnil rovněž využití několika fondů EU (ESF, ERDF a Fondu soudržnosti).

📍 Další informace

Přehled programů financování

Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF)

[Evropský fond pro regionální rozvoj](#) je zaměřen na zmenšení ekonomických a sociálních rozdílů mezi jednotlivými regiony EU na základě podpory širokého spektra projektů. Všechny regiony a členské státy budou na základě své prosperity soustředit podporu na dva politické cíle „konkurenceschopnější a inteligentnější Evropa“ (PO 1), a také „ekologičtější nízkouhlíková transformace směrem k hospodářství s nulovými emisemi uhlíku a odolné Evropě“ (PO2).

 Rozpočet (2021–2027)
226,05 miliard eur

 Typ financování
Granty, půjčky a záruky

 Zaměření
Inovace a výzkum
Digitální transformace
Podpora malých a středně velkých podniků
Nízkouhlíková hospodářství

 Typ příjemců
Regionální veřejné a soukromé subjekty, speciální pozornost je věnována znevýhodněným regionům a oblastem, zejména venkovským oblastem a odlehlým regionům.

 Podání žádosti prostřednictvím
➔ [Operační programy řízené členskými zeměmi a také příslušné programy financované z fondu ERDF, jako jsou \[URBACT\]\(#\) a \[Městská inovativní opatření\]\(#\)](#)

Program EU INTERREG je ve spojení s ERDF vytvořen za účelem podněcování spolupráce přesahující hranice regionů a jednotlivých zemí a může představovat další potenciální zdroj financování pro uhlé regiony procházející transformací.

PŘÍKLAD

Projekt „Slezští odborní zaměstnanci“ je zaměřen na zlepšení příležitostí pro získání odborné kvalifikace na základě vytvoření sítě spolupráce mezi podnikatelským a vzdělávacím sektorem, který by měl studentům pomoci při hledání stáží a získání praxe.

➔ [Další informace](#)

PŘÍKLAD

Přeshraniční projekt ENPOLEE propojil místní úřady, podniky a školy z Řecka a republiky Severní Makedonie za účelem zlepšení energetické úspornosti velkého množství veřejných budov. Tento projekt byl podpořen z finančních zdrojů ERDF celkovou částkou 722 000 eur.

➔ [Další informace](#)

Evropský sociální fond Plus (ESF+)

[Evropský sociální fond Plus \(ESF+\)](#) představuje hlavní nástroj EU pro investování do politických a systémových reforem s cílem zlepšit dovednosti v regionech, včetně digitálních dovedností, které mohou pomoci změnit trh práce. Uhlé regiony procházející transformací mohou využít tohoto fondu pro mobilizaci financování, např. pro zlepšování kvalifikace zaměstnanců, programy rozvoje mládeže atd. Také představuje specifickou platformu pro rekvalifikaci horníků.

 Rozpočet (2021–2027)
99,26 miliard eur

 Typ financování
Granty

 Zaměření
Investice do mládeže, zejména na podporu získání kvalifikace a zaměstnání

Podpora nejzranitelnějších osob, které přišly o zaměstnání a ztratily příjem

Podpora sociální inovace, sociálního podnikání a přeshraniční pracovní mobility na základě nové platformy zaměstnanosti a sociální inovace (EaSI)

 Typ příjemců
Veřejné správy, zaměstnanecké organizace, vládní neziskové organizace, nadace a společnosti.

 Podání žádosti prostřednictvím
➔ [Platforma pro financování a výběrová řízení pro program EaSI a technickou podporu ESF+](#)

Fond soudržnosti

[Fond soudržnosti EU](#) je zaměřen na zmenšení ekonomických a sociálních rozdílů mezi jednotlivými členskými státy EU pro podporu udržitelného rozvoje. Fond soudržnosti je zaměřen na investice do životního prostředí – včetně oblastí souvisejících s udržitelným rozvojem a energetikou, které představují ekologické výhody – a dopravy.

€ Rozpočet (2021–2027)

48,03 miliard eur, z čehož bylo 11,29 miliard eur převedeno do Nástroje pro propojení Evropy

Typ financování

Granty (stupeň financování z Fondu soudržnosti pro určitý program může činit až 85 % nákladů)

🔍 Zaměření

Celoevropská dopravní síť, zejména [prioritní projekty evropského zájmu](#) takto identifikované EU. Fond soudržnosti bude také podporovat infrastrukturní projekty realizované s pomocí Nástroje pro propojení Evropy.

Environmentální projekty související s energetikou nebo dopravou, např. zlepšení energetické účinnosti, využití obnovitelných zdrojů energie, stavba železničních tratí, podpora intermodality a zlepšení veřejné dopravy, atd.

👥 Typ příjemců

Veřejné a regionální úřady v Bulharsku, Chorvatsku, Kypru, České republice, Estonsku, Řecku, Maďarsku, Lotyšsku, Litvě, Maltě, Polsku, Portugalsku, Rumunsku, Slovensku a Slovinsku.

✉️ Podání žádosti prostřednictvím

➔ [Operační programy řízené jednotlivými členskými státy](#)

PŘÍKLAD

Projekt „DorfBioTop!“ v hornické oblasti v Porýní v Německu je zaměřen na vzdělávání a podporu místního obyvatelstva, zejména mladých lidí, za účelem zlepšení biologické rozmanitosti v místních vesnicích. Tento projekt získal grant ve výši 230 000 eur z fondu EAFRD na školení obecních zaměstnanců, informační akce a přímé poradenství v oblasti biologické rozmanitosti.

➔ [Další informace](#)

PŘÍKLAD

Nová železniční stanice v Karlových Varech, Česká republika, získala celkovou investici ve výši 24 milionů eur, s příspěvím z Fondu soudržnosti EU ve výši 21 milionů eur.

➔ [Další informace](#)

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV)

[EAFRD](#) je zaměřen na řešení konkrétních problémů, se kterými se potýkají venkovské oblasti v EU. Z tohoto fondu jsou spolufinancovány projekty prostřednictvím programů vedených národními vládami (Programy rozvoje venkova (PRV)).

€ Rozpočet (2021–2027)

95,51 miliard (před převody mezi pilíři společné zemědělské politiky, zahrnující 8,07 miliard eur z plánu na podporu oživení Evropy NextGenerationEU).

Typ financování

Financování z grantů. Spolufinancování závisí na rozhodnutí regionů.

🔍 Zaměření

Podpora využívání digitálních a technologických nástrojů

opatření zlepšující atraktivitu venkovských oblastí jak pro život, tak pro vytváření pracovních míst

revitalizace vesnic

ochrana životního prostředí a ekosystémů biologické rozmanitosti

👥 Typ příjemců

Úřady, zemědělské podniky a další venkovské subjekty ve všech členských státech EU

✉️ Podání žádosti prostřednictvím

➔ [Operační programy řízené členskými státy](#)

Program pro jednotný trh

[Program pro jednotný trh](#) je nový program financování, který je zaměřen na snížení závislosti na trzích mimo země EU na základě posílení funkčnosti vnitřního evropského trhu. Tento program podporuje zejména projekty, které jsou zaměřeny na zlepšení regulace v oblastech jako finanční služby, boj proti praní špinavých peněz, volný pohyb kapitálu, ochrana spotřebitele a bezpečnost potravin, ale také doplňuje podporu malých a středně velkých podniků z programu InvestEU.

€ Rozpočet (2021–2027)

4,21 miliard eur.

Typ financování

Financování z grantů a odměn

Zaměření

Bezpečnost potravin; ochrana spotřebitele; konkurenceschopnost malých a středně velkých podniků; efektivní regulace; evropské statistiky; vytváření norem.

Typ příjemců

Jednotlivci a podniky, spotřebitelské organizace, statistické úřady, organizace pro normalizaci, úřady.

Podání žádosti prostřednictvím

➔ [Web pro financování a výběrová řízení EU](#)

PŘÍKLAD

Projekt CINTRAN zkoumá dynamiku strukturální změny v regionech s intenzivním využíváním uhlí po celé Evropě. Tento projekt financovaný z programu Horizont 2020 úzce spolupracuje s regionálními účastníky ze Západní Makedonie (Řecko), Slezska (Polska), Ida-Virumaa (Estonsko) a hornické oblasti v Porýní (Německo). Poznatky získané prostřednictvím tohoto projektu by měly pomoci vytvořit efektivnější, spravedlivější a inkluzivnější řízení transformace.

➔ [Další informace](#)

PŘÍKLAD

Podpora malých a středně velkých podniků prostřednictvím regionální rozvojové agentury ve španělském Asturském knížectví prostřednictvím programu COSME.

➔ [Další informace](#)

Horizont Evropa

[Horizont Evropa](#), 7letý nástupnický výzkumný a inovační program programu Horizont 2020 bude mít v rámci celého rozpočtu výrazně větší zastoupení. Pro uhelné regiony bude nejpodstatnější 2. pilíř, který je zaměřen na řešení globálních otázek a zdokonalení konkurenceschopnosti v rámci šesti klastrů. Další příslušné prvky zahrnují „Speciální mise“, ve kterých lze provádět výzkum ve spolupráci s regionálními účastníky, a ve kterých se jedná o „Evropská partnerství“, ve kterých EU, státní úřady a/nebo soukromý sektor společně přebírají závazek za rozvoj a realizaci programu výzkumných a inovačních aktivit.

€ Rozpočet (2021–2027)

95,51 miliard eur (včetně 5,4 miliard eur z plánu na podporu oživení Evropy NextGenerationEU)

Typ financování

Financování z grantů a odměn

Zaměření

Zaměření 3. pilíře: zdravotnictví; kultura, kreativita a inkluzivní společnost; bezpečnost občanské společnosti; digitální průmysl a prostor; klima, energetika a mobilita; potraviny, biohospodářství, přírodní zdroje, zemědělství a životní prostředí

Zaměření „oblastí mise“: přizpůsobení se změně klimatu, a to včetně transformace společnosti; rakovina; klimaticky neutrální a inteligentní města; zdravé oceány, moře, pobřeží a vnitrozemské vody; zdravá půda a potraviny.

Typ příjemců

Vědci a akademici, výzkumné organizace, vysoké školy, průmysl, malé a středně velké podniky, studenti, atd.

Podání žádosti prostřednictvím

➔ [Web pro financování a výběrová řízení EU](#)

Fond pro spravedlivou transformaci

[Fond pro spravedlivou transformaci](#) bude představovat klíčový nástroj podpory oblastí, které budou nejvíce zasaženy transformací ke klimatické neutralitě a prevenci zvyšování rozdílů mezi jednotlivými regiony. Očekává se, že Fond pro spravedlivou transformaci zmobilizuje na investice částku rovnající se téměř 30 miliardám eur. Pro získání přístupu k podpoře z JTF budou muset členské státy předložit jako přílohu ke svým programům územní plány spravedlivé transformace.

€ Rozpočet (2021–2027)

17,5 miliard eur (včetně 10,87 miliard eur z plánu na podporu oživení Evropy NextGenerationEU).

Typ financování

Financování z grantů

Zaměření

Podpora investic do malých a středně velkých podniků, které usilují o diverzifikaci; zakládání nových firem; výzkumu a inovací; obnovy životního prostředí; čisté energie, energetické účinnosti a projektů dálkového vytápění; zvyšování kvalifikace a rekvalifikace zaměstnanců; podpory při hledání zaměstnání a aktivního začlenění programů pro uchazeče o zaměstnání; transformace stávajících zařízení, které využívají intenzivně uhlí.

Typ příjemců

Státní a místní úřady, podniky a start-upy na územích, které budou nejvíce zasaženy procesem transformace (dle identifikace v územních plánech spravedlivé transformace).

Podání žádosti prostřednictvím

Členské státy

MECHANISMUS PRO SPRAVEDLIVOU TRANSFORMACI

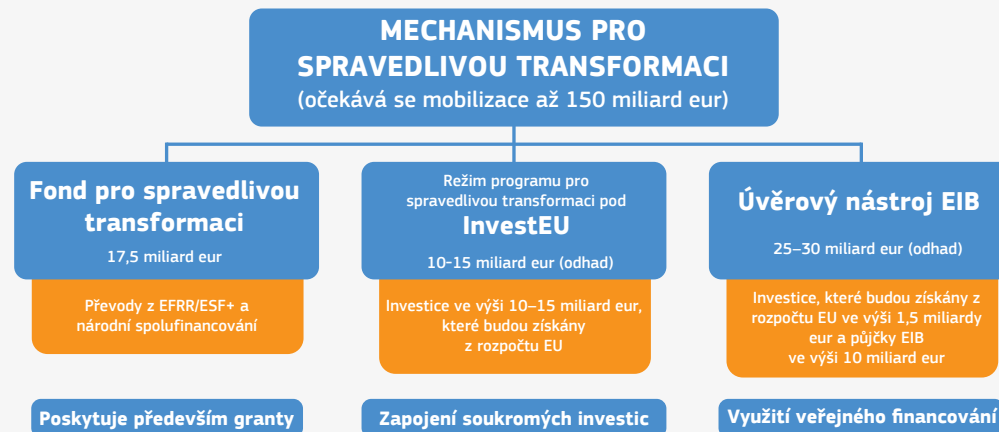
[Mechanismus pro spravedlivou transformaci \(JTM\)](#) je jedním z nových klíčových programů financování. Tento program se skládá ze tří pilířů:

Fond pro spravedlivou transformaci

Investiční program EU

Úvěrový nástroj pro veřejný sektor zřízený EIB

Způsobilost pro získání financování představuje ve všech třech pilířích JTM předložení územního plánu spravedlivé transformace (TJTP). Tyto plány jsou vypracovávány členskými státy v době vytváření tohoto souboru nástrojů a budou vymezovat konkrétní oblasti působnosti založené na ekonomických a společenských dopadech transformace, zejména s ohledem na očekávaný zánik pracovních míst a transformaci hospodářských aktivit produkujících vysoké množství skleníkových plynů

Program LIFE

Program LIFE představuje finanční nástroj EU pro oblast životního prostředí a klimatu. Tento program se skládá ze dvou hlavních portfolií zaměřených na témata „Životní prostředí“ a „Opatření v oblasti klimatu“ ve čtyřech podprogramech: Příroda a biologická rozmanitost, Oběhové hospodářství a Kvalita života, Zmírňování změny klimatu a přizpůsobení se změně klimatu a – nejdůležitější pro uhelné regiony – Transformace na čistou energii. Každý rok bude program LIFE zveřejňovat výzvy k předkládání návrhů na různé typy projektů.

 Rozpočet (2021–2027)
5,43 miliard eur.

 Typ financování
Financování z grantů.

 Zaměření
Podpora směrem k čisté, oběhové, energeticky účinné, nízkouhlíkové a klimaticky odolné ekonomice, včetně transformace na čistou energii; ochrana a zlepšení kvality životního prostředí; zastavení a zvrácení trendu úbytku biologické rozmanitosti a podpora udržitelného rozvoje.

 Typ příjemců
Státní a místní úřady EU, soukromé obchodní organizace a soukromé neobchodní organizace (např. nevládní organizace).

 Podání žádosti prostřednictvím
[Web pro financování a výběrová řízení EU, také pro specializované programy technické podpory](#)

PŘÍKLAD

Pro zvýšení výrobní kapacity vodní elektrárny Chaira na přehradě Jadenica v Bulharsku získal státní provozovatel grant ve výši 1,3 milionu eur na nejrůznější přípravné práce až do získání konečného stavebního povolení na plánovanou modernizaci.

[Další informace](#)

PŘÍKLAD

Pro realizaci plánu na zvýšení kvality ovzduší v polském regionu Malopolské vojvodství byl udělen z programu LIFE grant ve výši 9,9 milionu eur. Plán na zvýšení kvality ovzduší zahrnuje široké spektrum opatření, např. zřízení sítě ochrany životního prostředí v 62 obcích v Malopolském vojvodství. Pro financování všech opatření zmobilizoval region 798 milionů eur z dodatečných finančních prostředků prostřednictvím ERDF, EAFRD, národních a soukromých finančních prostředků.

[Další informace](#)

Nástroj pro propojení Evropy

[Nástroj pro propojení Evropy \(CEF\)](#) je finanční nástroj EU pro cílené investice do infrastruktury. Tento program podporuje rozvoj vzájemně propojené celoevropské sítě v oblastech dopravy, energetiky a digitálních služeb. Nový program CEF (2021–2027) bude více zaměřen na klimatickou změnu, digitální konektivitu a výrobu elektřiny z obnovitelných zdrojů. 60 % z celého finančního balíku bude použito na spolufinancování cílů podporujících ochranu klimatu.

 Rozpočet (2021–2027)
20,73 miliard eur

 Typ financování
Především granty, s různou mírou spolufinancování v závislosti na typu projektu; výzvy k podávání návrhů s kombinovaným financováním

 Zaměření
Energetika; doprava; digitální transformace.

 Typ příjemců
Průmysl, malé a středně velké podniky, výzkumné organizace, další veřejné a soukromé subjekty ve členských státech EU nebo ve třetích zemích, které se účastní tohoto programu nebo které byly vytvořeny na základě práva EU, a mezinárodní organizace.

 Podání žádosti prostřednictvím
[Web CEF](#)

Výzkumný fond pro uhlí a ocel

[Výzkumný fond pro uhlí a ocel \(RFCS\)](#) podporuje výzkumné a inovační projekty v oblastech výroby a těžby uhlí a oceli. Tento fond je určen speciálně pro uhebné regiony v EU. Jedním z hlavních cílů tohoto fondu je podpora výroby oceli s nulovými emisemi uhlíku do roku 2030.

€ Rozpočet (2021–2027)
280 milionů eur (40 milionů eur každý rok)

📄 Typ financování
Financování z grantů.

🔍 Zaměření
U oceli: procesy čisté výroby oceli; optimalizované využívání a udržování zdrojů, zlepšení úspor energie a průmyslové efektivity; snížení objemu emisí z výroby oceli. U uhlí: zdraví a bezpečnost práce; ochrana životního prostředí; technologie podporující transformaci od uhlí v uhebných regionech.

👥 Typ příjemců
Vysoké školy, výzkumná střediska a soukromé společnosti.

✉ Podání žádosti prostřednictvím
[👉 Web pro financování a výběrová řízení EU](#)

🌐 Příklad
[👉 Zelená ocel pro Evropu](#)

Přehled všech financovaných projektů je uveden na [webu RFCS](#).

PŘÍKLAD

Polsko v současnosti zpracovává finanční zdroje z Modernizačního fondu prostřednictvím „Národního fondu pro ochranu životního prostředí a vodní hospodářství“, který implementuje priority stanovené v „Investičním plánu Zelené dohody pro Evropu“.

[👉 Další informace](#)

PŘÍKLAD

Projekt „Zelené oceli pro Evropu“ je zaměřen na vytvoření plánu technologií a definování střednědobých a dlouhodobých plánů na dekarbonizaci ocelářství. Konsorcium 10 partnerů analyzuje možnosti financování, vyhodnocuje dopady potenciálního přístupu EU a propojuje jednotlivé hráče z oblasti politiky, akademické půdy a průmyslu.

[👉 Další informace](#)

Přehled všech financovaných projektů je uveden na [webu RFCS](#).

Modernizační fond

[Modernizační fond](#) je specializovaný program financování pro podporu nízkopříjmových členských států EU (viz níže) na jejich cestě transformace ke klimatické neutralitě. Převážná většina finančních zdrojů z Modernizačního fondu (alespoň 70 %) musí být investována do níže uvedených prioritních oblastí. Obdobně jako tomu je u Inovačního fondu, bude celkový dostupný rozpočet záviset na příjmech z aukcí EU ETS.

€ Rozpočet (2021–2027)
Přibližně 14 miliard eur (v závislosti na příjmech z EU ETS, počítá se s navýšením).

📄 Typ financování
Granty, záruky, půjčky, kapitálové injekce (v rozhodovací kompetenci členských států)

🔍 Zaměření
Výroba a využití energie z obnovitelných zdrojů; energetická účinnost; ukládání energie; modernizace energetických sítí, včetně dálkového vytápění, potrubí a sítí; spravedlivá transformace v regionech závislých na využívání uhlí: přesunutí na jinou práci, rekvalifikace a zvýšení kvalifikace zaměstnanců, vzdělávání, iniciativy pro uchazeče o zaměstnání a start-upy.

👥 Typ příjemců
Bulharsko, Chorvatsko, Česká republika, Estonsko, Maďarsko, Lotyšsko, Litva, Polsko, Rumunsko a Slovensko.

✉ Podání žádosti prostřednictvím
Členské státy vybírají investice, které chtějí předložit Modernizačnímu fondu k posouzení pro získání podpory.

Další příležitost pro získání financování související s aukčním systémem EU ETS je možná na základě [článku 10c směrnice EU ETS](#), která umožňuje, aby výše uvedené země poskytovaly výrobcům energie bezplatné povolenky na základě mechanismu EU ETS, aby jim pomohly mobilizovat investice na modernizaci jejich zařízení pro výrobu elektrické energie (viz také případová studie Maďarska na [straně 20](#)). Mechanismus článku 10c je v současnosti využíván pouze v Bulharsku, Maďarsku a v Rumunsku.

Inovační fond

Inovační fond, který je financován z příjmů z aukcí emisních povolenek ze systému obchodování s emisemi (ETS), je zaměřen na podporu inovativních nízkouhlíkových technologií, zejména v energeticky náročných průmyslových odvětvích. Uhlé regiony mohou těžit zejména z možností financování projektů nízkouhlíkových řešení podle jednotlivých typů, které povedou k rozvoji regionálních center čisté energie.

€ Rozpočet (2021–2027)

Přibližně 10 miliard eur (v závislosti na příjmech z EU ETS, počítá se s navýšením).

Typ financování

Granty (až 60 % dodatečných kapitálových a provozních nákladů).

Zaměření

Inovativní nízkouhlíkové technologie a procesy v energeticky náročných průmyslových odvětvích, včetně produktů nahrazujících produkty s vysokými emisemi CO₂; inovativní energie z obnovitelných zdrojů; ukládání energie; zachytávání a ukládání uhlíku (CCS); zachytávání a využití uhlíku (CCU).

Typ příjemců

Všechny členské státy EU

Podání žádosti prostřednictvím

➔ [Web pro financování a výběrová řízení EU](#)

PŘÍKLAD

Evropská komise navrhla poskytnout Španělsku 1 milion eur z Evropského fondu pro přizpůsobení se globalizaci (EGF) na pomoc propuštěným horníkům a mladým lidem bez zaměstnání, vzdělání nebo školení (NEET) ve španělském regionu Castilla y León, aby mohli získat nové zaměstnání.

➔ [Další informace](#)

Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci (EGF) na pomoc propuštěným pracovníkům

Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci (EGF) na pomoc propuštěným pracovníkům je speciální nástroj EU, který je zaměřen na podporu evropských zaměstnanců a OSVČ, kteří přišli v důsledku restrukturalizace o zaměstnání, a pomoc při hledání nového zaměstnání na základě zlepšení dovedností a průřezových takto zasažených lidí.

Všeobecně platí, že fond EGF může být aktivován malými a středně velkými podniky v různých sektorech ve stejném regionu nebo v konkrétním sektoru v jednom nebo více sousedních regionech, pokud jedna firma (včetně svých dodavatelů a subdodavatelů) propustí více než 200 zaměstnanců.

€ Rozpočet (2021–2027)

210 milionů eur ročně.

Typ financování

Financování z grantů (rozsah spolufinancování 60–85 %).

Zaměření

Z fondu EGF mohou být spolufinancována opatření jako: pomoc při hledání zaměstnání; kariérové poradenství; vzdělávání, školení a rekvalifikace; mentorování a koučink; podnikání a zakládání firem.

Typ příjemců

Všechny členské státy EU.

Podání žádosti prostřednictvím

Žádost mohou podávat členské státy pouze prostřednictvím ➔ [kontaktní osoby fondu EGF](#)

REAKCE EU NA PANDEMII: NextGenerationEU

Pod záštitou plánu na podporu oživení Evropy [NextGenerationEU](#) mobilizovala EU dalších 723,8 miliard eur na odstranění bezprostředních hospodářských a společenských škod způsobených pandemií koronaviru. Rozpočet plánu na podporu oživení Evropy NextGenerationEU je samostatným navýšením víceletého rozpočtu EU na roky 2021–2027. Menší množství z tohoto nového rozpočtu doplňuje stávající fondy politiky soudržnosti a také program Horizont Evropa, Fond InvestEU a Fond pro spravedlivou transformaci. Ale převážná většina těchto finančních zdrojů je používána pro nástroj pro oživení a odolnost (viz níže), který bude obsahovat 672,5 miliard eur v půjčkách a grantech dostupných pro plány oživení a odolnosti předložené členskými státy.

PŘÍKLAD: ŠPANĚLSKO INTEGROVALO PILÍŘ PRO SPRAVEDLIVOU TRANSFORMACI DO SVÉHO PLÁNU OŽIVENÍ A ODOLNOSTI

Španělská vláda plánuje financovat další opatření pro spravedlivou transformaci prostřednictvím nástroje pro oživení a odolnost. Alokovaná částka plánu ve výši 300 milionů eur je zaměřena na čtyři oblasti: Obnova poškozeného životního prostředí v těžebních oblastech, podpora místních správ při adaptaci projektů regionální infrastruktury, ukládání energie a energetické účinnosti, a také rekvalifikace a příležitosti školení místních občanů v zasažených oblastech.

[Další informace](#)

NÁSTROJ PRO OŽIVENÍ A ODOLNOST

Nástroj pro oživení a odolnost je zaměřen na zmírnění hospodářských a společenských dopadů způsobených pandemií koronaviru a zajištění udržitelnosti, odolnosti a lepší připravenosti evropských ekonomik na výzvy a příležitosti spojené s transformací na zelenou ekonomiku a digitální transformací. Každý členský stát musí vypracovat plán pro oživení a odolnost (do poloviny roku 2022), který bude tvořit základ národních opatření. Nástroj pro oživení a odolnost je celkem vzato zaměřen na krátkodobé investice v horizontu několika dalších let, které budou podporovat digitální transformaci a zajištění udržitelnosti.

- **Rozpočet (2021–2027)**
672,5 miliard eur.
- **Typ financování**
Granty (312,5 miliard eur) a půjčky (360 miliard eur).
- **Zaměření („stěžejní oblasti“)**
Čisté technologie a obnovitelné zdroje energie; energeticky úsporné budovy; udržitelná doprava a nabíjecí stanice; zavedení rychlých širokopásmových služeb; digitalizace veřejné správy a služeb; vybudování cloudových center a udržitelných zpracovatelů; vzdělávání a školení pro podporu digitálních dovedností.
- **Typ příjemců**
Členské státy EU, a nepřímo občané EU, veřejné a soukromé organizace a podniky.
- **Podání žádosti prostřednictvím**
Členské státy (založeno na národních plánech).

Další finanční nástroje EU

Pro splnění klimatických cílů a podporu transformace na klimaticky neutrální ekonomiku musí být dále odblokováno dluhové financování, např. pro investice do energetické účinnosti. Dluhové financování je tradičním produktem komerčních bank, nicméně za uplynulých několik let výrazně vzrostla úloha veřejných bank jako dalšího prvku realizace politických cílů. Tyto banky fungují na různých úrovních (multilaterální, národní, regionální, nebo obecní).

[Evropská investiční banka \(EIB\)](#) je jednou z největších multilaterálních rozvojových bank a hraje významnou roli pro Mechanismus pro spravedlivou transformaci a také pro Investiční program EU, pro který EIB poskytuje také technickou podporu prostřednictvím [Poradenského centra InvestEU](#) (viz níže).

[Evropská banka pro obnovu a rozvoj \(EBRD\)](#) působí v několika členských státech EU a má silné portfolio investic do uhelných regionů procházející transformací, např. prostřednictvím iniciativy pro spravedlivou transformaci EBRD, která také podporuje malé a středně velké podniky a obce z technického hlediska. EBRD nabízí široké portfolio finančních nástrojů pro podporu projektů půjčkami, kapitálovými investicemi a zárukami.

Státní banky nebo instituce pro podporu podnikání (NPBI) mohou poskytovat také určité příležitosti na národní nebo regionální úrovni.

Další relevantní finanční zdroje mohou pocházet z národních finančních prostředků jako například [EHP a Norských fondů](#) a neustále častěji využívaných zelených nebo sociálních dluhopisů (viz strana 10).

Mechanismus pro spravedlivou transformaci: Úvěrový nástroj pro veřejný sektor

Tento nástroj podporuje investice do transformace na klimaticky neutrální ekonomiku, zejména pro regiony, které ve výrazně míře spoléhají na využívání fosilních paliv v energetice – zejména černého uhlí, hnědého uhlí, rašelinišť a ropné břidlice, a je zaměřen na projekty, které negenerují dostatečný tok vlastních zdrojů, které musejí být financovány komerčním způsobem. Stejně jako u Fondu pro spravedlivou transformaci závisí způsobilost pro účast na prioritách stanovených v územním plánu spravedlivé transformace příslušné země EU.

Rozpočet

11,5 miliardy eur (1,5 miliardy eur v grantech a 10 miliard eur v půjčkách) pro mobilizaci veřejných investic v hodnotě od 25 do 30 miliard eur.

Typ financování

Financování z grantů a půjček.

Zaměření

Energetika a dopravní infrastruktura; síť dálkového vytápění; veřejná doprava; opatření energetické účinnosti; sociální infrastruktura.

Typ příjemců

Výhradně pro veřejné subjekty. První výzvy k podávání návrhů v rámci tohoto nástroje budou vyhlášeny ve druhé polovině roku 2021.

Podání žádosti prostřednictvím

členských států.

Program InvestEU

[Program InvestEU](#) je nový investiční program pro mobilizaci soukromých investic založený na poskytnutí finanční záruky realizující bance. Tato záruka by měla snížit rizikovost investic, a proto se očekává, že vyvolá dodatečnou vlnu soukromých a veřejných investic ve výši alespoň 372 miliard eur. [Poradenské centrum InvestEU](#) hraje klíčovou roli tím, že poskytuje poradenství pro rozvoj investičních projektů a přístup k financování. Uhelné regiony mohou využívat tento mechanismus zejména pro strategické investice zaměřené na vybudování silnějších hodnotových řetězců a také podpůrných aktivit v kritické infrastruktuře a technologiích. Program InvestEU zastřešuje celkem 14 dříve nezávislých finančních nástrojů, jako například COSME, InnovFin a EFSI.

Rozpočet (2021–2027)

10,28 miliard eur (včetně 6,07 eur z plánu na podporu oživení Evropy NextGenerationEU) a předpokládaná částka 372 miliard eur ve veřejných a soukromých investicích (zajištěné finanční zárukou ve výši 26,2 miliard eur).

Typ financování

Granty, půjčky a záruky.

Zaměření

Udržitelná infrastruktura; výzkum, inovace a digitalizace; malé a středně velké podniky; sociální investice a dovednosti.

Typ příjemců

Veřejní a soukromí investoři, propagátoři projektů, a malé a středně velké podniky.

Podání žádosti prostřednictvím

Financující partneři (EIB a další, kteří musejí být vybráni) /

[Portál InvestEU](#)

PŘÍKLAD

V rámci dřívějšího EFSI zajistilo polské město Walbrzych úvěrový rámec ve výši 28 milionů eur pro spolufinancování investic, které by měly přispět ke strategii udržitelného rozvoje města. Způsobilé programy zahrnují investice do obnovy měst, energetické účinnosti, silnic a sociálního bydlení. Revitalizační snahy města Walbrzych jsou řízeny městským plánem revitalizace pro roky 2016–2025.

[Další informace](#)

Další zdroje

V následující části je uveden přehled stávajících informačních platforem, nástrojů a poradenských materiálů pro mobilizaci financování EU, které jsou mimořádně relevantní pro uhelné regiony procházející transformací.

Pakt starostů a primátorů. Interaktivní finanční průvodce

On-line přehled paktu starostů a primátorů shromažďuje informace o finančních iniciativách spravovaných Evropskou Unií, členskými státy a hlavními finančními institucemi jako například Evropskou investiční bankou se zaměřením na transformace městských oblastí.

[↪ Další informace](#)

Evropské centrum pro investiční poradenství EIB

EIB otevřela spolu s Evropskou komisí evropské centrum pro investiční poradenství jako součást investičního plánu pro Evropu. Toto centrum funguje jako jednoduchý přístupový bod, který poskytuje poradenství a odborné znalosti o správě a rozvoji projektů v celé EU.

[↪ Další informace](#)

Platforma příležitostí pro financování a výběrová řízení EU

Tento portál představuje jednotné kontaktní místo pro výběr a správu grantů a smluv o nákupu EU tím, že pokrývá veškeré centrálně spravované programy od začátku období víceletého programu EU v roce 2021.

[↪ Další informace](#)

PŘEHLED FINANCOVÁNÍ EU 2020

Tento on-line přehled od vlámských úředních orgánů pokrývá 124 programů financování a agentur pro regiony EU a umožňuje uživatelům vyhledávat a filtrovat fondy podle různých kategorií.

[↪ Další informace](#)

EuroAccess

EuroAccess je on-line nástroj pro vyhledávání, který podporuje využití stávajících příležitostí financování v makroregionech EU. Makroregionální strategie byly vytvořeny s cílem posílit spolupráci v geografických oblastech, které řeší společné problémy, a těžit ze společných příležitostí ke zlepšení, se kterými se region setkává.

[↪ Další informace](#)

Kompas Fi.

Doplňující průvodce finančními nástroji (půjčky, záruky, kapitálové nástroje), které mohou být spolufinancovány z fondů ESIF.

[↪ Další informace](#)

ReScoop. Sestavený soubor nástrojů: Finanční průvodce

Tento průvodce je zaměřen na způsob financování komunitních projektů v oblasti výroby energie z obnovitelných zdrojů.

[↪ Další informace](#)

Platforma evropských strukturálních a investičních fondů

Tato platforma vizualizuje více než 530 programů, data o financování a úspěchy dosažené v rámci evropských strukturálních a investičních fondů v letech 2014–2020.

[↪ Další informace](#)

Zprávy o finančních příležitostech TRACER

Instruktažní pokyny pro dostupné evropské fondy a programy pro projekty nízkouhlíkové energetiky v regionech, které intenzivně využívají uhlí.

[↪ Další informace](#)

JEDNOTNÁ OBLAST ELEKTRONICKÉ VÝMĚNY DAT V EU (SEDIA)

SEDIA má sloužit jako jednotné kontaktní místo EU pro vyhledávání a řízení grantů a veřejných zakázek EU a pokrývat všechny centrálně řízené programy EU.

[↪ Další informace](#)

Seznam literatury

- ④ C40, ICLEI, Climate Bonds, ICMIF 2015. How to issue a Green City Bond: The green city bonds overview.
- ④ CAN Europe 2021. EU financing for the transition: overview of EU funding sources to build climate neutral economies.
- ④ CAN Europe 2020. Country-specific Recommendations for Member States to use EU regional and recovery funding towards clean energy transition.
- ④ EC 2014. LEADER Toolkit „The strategy Implementation: How to define the project selection criteria“.
- ④ European Parliament, EU support for coal regions.
- ④ ESPON 2020. Financial Instruments and Territorial Cohesion.
- ④ Friends of the Earth 2020. Community Energy – a practical guide to reclaiming power.
- ④ Investor Group on Climate Change [IGCC] 2017. Coal, carbon and the community: Investing in a just transition.
- ④ LSE and Harvard Kennedy School 2018. Climate change and Just Transition – Guide for Investor Action.
- ④ OECD 2020. Strengthening Governance of EU Funds under Cohesion Policy: Administrative Capacity Building Roadmaps.

Hlavní autoři

Jannis Beutel, Wuppertal Institute
Timon Wehnert, Wuppertal Institute
Maria Yetano Roche, Wuppertal Institute

Příspěvatelé

Paul Baker, Ecorys
Robert Pollock, Ecorys

Kontrolující

Arthur Hinsch, ICLEI Europe
Andrzej Błachowicz, Climate Strategies
Lenka Ilcikova, Priatelia Zeme-CEPA
Bożena Pietras-Goc, Zespół Ds. Planowania Strategicznego
Karel Tichý, Hospodářská a sociální rada Ústeckého kraje
Markus Trilling, CAN Europe
Csaba Vaszko, nezávislý konzultant

Iniciativa pro uhelné regiony procházející transformací

Iniciativa pro uhelné regiony procházející transformací, kterou vede Evropská komise, pomáhá zemím EU a uhelným regionům řešit problémy spojené s transformací na nízkouhlíkové hospodářství.

➔ ec.europa.eu/coal-regions-in-transition

✉ secretariat@coalregions.eu

🐦 [@Energy4Europe](https://twitter.com/Energy4Europe)

© Evropská unie, 2021

Pro jakékoli použití nebo reprodukci fotografií nebo jiného materiálu nepodléhajícího autorskému právu EU je třeba požádat o povolení přímo držitele autorských práv.

Další použití je povoleno pod podmínkou uvedení zdroje. Zásady dalšího použití dokumentů Evropské komise jsou upraveny rozhodnutím 2011/833/EU (OJ L 330, 14.12.2011, str. 39).

Evropská komise ani žádná jiná osoba vystupující jménem Evropské komise nepřebírá odpovědnost za případné použití informací uvedených v tomto dokumentu.